

Dato: 27.06.2022

Vår referanse: 2022/8932/347

Fylkespartiene i Troms og Finnmark, Vestfold og Telemark og Viken
Fylkesungdomspartiene i Troms og Finnmark, Vestfold og Telemark
og Viken
Kommunepartiene i Ålesund

TOLKNINGSUTTALELSE:

ANVENDELSE AV REGLENE I PARTILOVEN KAPITTEL 3 OG 4 I FORBINDELSE MED DELING AV KOMMUNER OG FYLKESKOMMUNER

Jf. partiloven 17. juni 2005 nr. 102 § 24 andre ledd bokstav a.

Rettslige utgangspunkter

Statlig tilskudd til organisasjoner av registrerte politiske partier i fylkeskommuner og kommuner tildeles partiledet i vedkommende fylkeskommune eller kommune. Det samme gjelder tilskudd til ungdomsorganisasjoner på fylkesnivå (partiloven §§ 12 og 13). Dette innebærer at partiledene må ha samme geografiske virkeområde som vedkommende fylkeskommune eller kommune.

Når staten treffer endelig vedtak om deling av en kommune eller fylkeskommune, har partiene imidlertid et legitimt behov for å tilpasse sin lokale eller regionale struktur til den kommende (fylkes)kommunale strukturen. I overgangsfasen må partiene kunne utforme sin politikk for de nye geografiske enhetene og forberede neste kommune- eller fylkestingsvalg.

Under prosessen med sikte på sammenslutning av kommuner og fylkeskommuner før 1. januar 2020 la Partilovnemnda derfor til grunn at lovens utgangspunkt om geografisk identitet mellom (fylkes)kommune og partiled kan fravikes i tiden mellom statens vedtak om oppsplitting og etableringen av den nye kommunen eller fylkeskommunen.¹ Dette innebar at de berørte partiledene formelt kunne slutte seg sammen før den nye kommunen eller fylkeskommunen var etablert, og at de nedlagte enhetenes rett til statsstøtte i resten av valgperioden ble overført til det sammensluttede partiledet.

På tilsvarende måte legger nemnda til grunn at lovens utgangspunkt om geografisk identitet mellom (fylkes)kommune og partiled kan fravikes i en overgangsperiode mellom statens vedtak om oppsplitting og etableringen av den nye kommunen eller fylkeskommunen. Forutsetningen er imidlertid at plikten etter partiloven § 18 til å innrapportere inntekter, kostnader, eiendeler og gjeld i foregående år og til

¹ Se særlig [tolkningsuttalelse-om-utbetaling-av-statlig-partistotte-ved-kommunesammenslaing.pdf \(partilovnemnda.no\)](#) og [tolkningsuttalelse---okonomirapportering-nar-partiledd-slar-seg-sammen-i-forbindelse-med-sammenslutning-av-kommuner-fylkeskommuner.pdf \(partilovnemnda.no\)](#).

særskilt å innberette bidrag over 10 000 kroner mottatt i perioden fra 1. januar til siste fredag før valgdag i 2023, blir oppfylt.

Slik tilpasning til en kommunal eller fylkeskommunal struktur som ennå ikke er etablert, har imidlertid administrative kostnader for det systemet for utbetaling av partistøtte og mottak av rapporter som bygger på www.partiportalen.no. De berørte organene må i alle fall sikres rimelig tid til å forberede overgangen til endret partistruktur.

Dertil kommer at det ikke er noe som hindrer partiene i å starte forberedelsene med sikte på ny kommunestruktur før nye, geografisk tilpassede partiledde er formelt etablert. Partiene bør også tenke grundig igjennom valg av tidspunkt for nedleggelse av det sammensluttede partiledde. Hvis den formelle overgangen skjer med virkning fra et årsskifte, vil det være tilstrekkelig å avgi én økonomirapport for foregående år, mens deling i løpet av året vil føre til at det må avlegges økonomirapport både for det sammensluttede partiledde og for hvert av de nyopprettede partileddene.

På denne bakgrunn vil Partilovnemnda legge følgende lovforståelse til grunn for sin praksis i forbindelse med oppsplittingen av kommuner og fylkeskommuner med virkning fra 1. januar 2024:

Rett til partistøtte etter partiloven

Når en kommune eller fylkeskommune slutter seg sammen, kan partistøtten frem til neste valg beregnes på grunnlag av de aktuelle partileddenes samlede stemmetall ved forrige valg. Dette gjelder både når de tidligere partileddene beholdes frem til (fylkes)kommunen formelt er slått sammen og når de slutter seg sammen før sammenslutningen trer i kraft. Ved oppsplitting finnes det derimot ikke offisielle data for partienes stemmetall i de geografiske områdene til kommuner og fylkeskommuner som ble avvirket senest etter kommune- og fylkestingsvalget i 2019.

På denne bakgrunn vil partistøtte etter partiloven i **2022 og 2023** utelukkende bli utbetalt til partiledde som har samme geografiske virkeområde som den sammensluttede kommunen eller fylkeskommunen. Eventuell viderefordeling internt i partiet må foretas av partiet selv.

Partistøtten **for 2022** er allerede utbetalt til alle partiledde som har opplyst hvilken bankkonto utbetalingen skal skje til og hvem som har disposisjonsrett (jf. partiloven § 11 femte ledd).

I **2023** må partier som ønsker å få utbetalt støtte, opprettholde partiledde med samme geografiske virkeområde som den aktuelle kommunen eller fylkeskommunen (Ålesund, Viken osv.) inntil årets partistøtte er mottatt fra Statsforvalteren i Vestland. På vanlig måte forutsetter utbetalingen også at de har opplyst hvilken bankkonto utbetalingen skal skje til og hvem som har disposisjonsrett.

For 2024 tilkommer partistøtte etter partiloven utelukkende partiledde som er organisert i samsvar med det geografiske området til vedkommende kommune eller fylkeskommune.

For øvrig avgjør partiene selv om partiorganisasjonen formelt skal tilpasses den nye (fylkes)kommunale strukturen allerede før 1. januar 2024.

Økonomirapport

Det sammensluttede partileddes **økonomi i 2022** skal på vanlig måte innrapporteres innen 1. juni 2023. Dersom det sammensluttede partiledde er formelt nedlagt før rapporten blir avgitt, må de nyopprettede

partileddene sørge for lovbestemt rapport. Signatur fra leder og et styremedlem i et av de nyopprettede partileddene vil oppfylle signaturkravet etter partiloven § 21 andre ledd.

Selv om delingen i to eller tre partiledd skjer i løpet av kalenderåret, kan et sammensluttet partiledd som fortsetter sin virksomhet i én av de gjenopprettede kommunene og dermed med redusert virkeområde, nøye seg med å avgi bare én årsrapport for hele året. Ålesund X-parti videreføres f.eks. med samme navn i restkommunen.

Som rettsetterfølgere vil de nyopprettede partileddene sammen stå ansvarlig for at plikten til å avgi økonomirapport for et nedlagt (sammensluttet) partiledd er ivaretatt. Mulig vedtak om forvaltningssanksjon på grunn av forsinket eller uriktig rapport vil derfor bli adressert til dem. Formell advarsel vil gjelde for samtlige nye partiledd, mens avkortning i partistøtten vil bli fordelt mellom dem i samsvar med stemmetallene ved kommune- eller fylkestingsvalget i 2023.

Hvis det sammensluttede partileddet har eksistert i en del av eller hele 2023, gjelder det samme for rapporten om partiledkets **økonomi i 2023**. Partiledd som blir opprettet i løpet av 2023 må i alle tilfeller avgi separat rapport innen fristens utløp 1. juni 2024. Rapporten må omfatte inntekter, kostnader, eiendeler og gjeld som er overført fra det sammensluttede, nå nedlagte partileddet.

Dersom det sammensluttede partileddet fortsetter sin virksomhet i en del av året, gjelder det samme om **økonomirapporten for 2024**. Nyopprettede partiledd med samme geografiske virkeområde som den nye kommunen eller fylkeskommunen må i alle tilfeller avgi rapport.

Særskilt innrapportering av bidrag i valgåret 2023

I perioden fra 1. januar til siste fredag før valgdag har partileddene særskilt plikt til løpende å innberette bidrag fra samme giver som overstiger 10 000 kroner (partiloven § 18 fjerde ledd). Plikten påhviler som utgangspunkt det partileddet som til enhver tid er registrert i www.partiportalen.no. Så lenge det eksisterer har det sammensluttede partileddet plikt til å innrapportere bidrag som mottas av eller er øremerket til et kommune- eller fylkesledd som ennå ikke er formelt opprettet. På samme måte som for den årlige økonomirapporten har de nyopprettede partileddene som rettsetterfølgere sammen ansvaret for at rapportplikten er oppfylt.

For Partilovnemnda

Eivind Smith

leder

Daniel Giske

sekretariatsleder

Kopi:

Partienes hovedorganisasjoner

Kommunal- og distriktsdepartementet

Statistisk sentralbyrå